

T 148818

การประเมินผลโครงการพักชำระหนี้ให้แก่เกษตรกรรายย่อยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ คือ

1. เพื่อศึกษาผลการดำเนินงานตามโครงการ
2. เพื่อศึกษาถึงความคิดเห็นของเกษตรกรที่มีต่อโครงการ
3. เพื่อศึกษาถึงปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานตามโครงการ แนวคิดทฤษฎีที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ แนวคิดเกี่ยวกับการประเมินผลโครงการ แนวคิดเกี่ยวกับนโยบายและโครงการ แนวคิดเกี่ยวกับโครงการพักชำระหนี้ให้แก่เกษตรกรรายย่อย แนวคิดเกี่ยวกับประสิทธิผลการนำนโยบายไปปฏิบัติ

การเลือกตัวอย่างในการศึกษา ใช้วิธีการสุ่มแบบบังเอิญจากเกษตรกรในอำเภอ พญาเม็งรายที่เข้าโครงการพักชำระหนี้ร้อยละ 10 จากเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ ได้จำนวน 137 คน เครื่องมือในการศึกษาแบบสอบถามการเก็บข้อมูล ใช้วิธีการสัมภาษณ์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ได้แก่ ความถี่ ร้อยละและค่าเฉลี่ย

เกษตรกรที่เข้าโครงการร้อยละ 94.16 เป็นเพศชาย ร้อยละ 40.15 มีอายุระหว่าง 41-50 ปี ร้อยละ 50.36 จบการศึกษาระดับประถมศึกษา ร้อยละ 64.23 มีสมาชิกในครัวเรือนระหว่าง 4-6 คน ร้อยละ 35.77 มีระยะเวลาในการเป็นลูกค้า ธ.ก.ส. มาแล้ว 5 - 10 ปี ร้อยละ 35.04 มีหนี้เงินกู้ที่เข้าพักชำระหนี้อยู่ระหว่าง 30,000 - 50,000 บาท ร้อยละ 99.27 เข้าร่วมโครงการฟื้นฟูอาชีพหลังพักชำระหนี้ ร้อยละ 69.85 ไม่มีเงินส่งชำระหนี้ ธกส ร้อยละ 87.59 ไม่ได้เข้ารับการอบรมตามโครงการสัจธรรมชีวิต ร้อยละ 94.44 ได้นำแนวทางจากการอบรมไปปฏิบัติ

การประเมินผลการเพิ่ม/ลด ของรายได้ที่สืบเนื่องจากโครงการพักชำระหนี้ พบว่า ร้อยละ 96.35 มีรายได้เพิ่มขึ้น โดยรายได้เพิ่มเฉลี่ย 3,471 บาท ต่อปี

T 148818

การประเมินผลการเพิ่มลดเงินออมของเกษตรกรตาม โครงการพักชำระหนี้ร้อยละ 43.07สามารถออมเงินได้ตามโครงการและมีเงินออมเพิ่มขึ้น เมื่อเปรียบเทียบกับเงินออมก่อนเข้าโครงการ โดยก่อนเข้าโครงการเกษตรกรมีเงินออมเฉลี่ย 1,948 บาท เงินออมปัจจุบันเฉลี่ย 5,375 บาท โดยโครงการกำหนดให้เกษตรกรต้องมีเงินออมเฉลี่ย 6,200 บาท เกษตรกรมีเงินออมเพิ่มขึ้นเมื่อเทียบกับเงินออมก่อนเข้าโครงการ อย่างไรก็ตามวงเงินออมของเกษตรกรต่ำกว่าเป้าหมายของโครงการ

การประเมินผลภาระหนี้สินของเกษตรกรที่เข้าโครงการพักชำระหนี้ เกษตรกรมีหนี้สินกับแหล่งเงินทุนทั้งในระบบและนอกระบบก่อนเข้าโครงการเฉลี่ย 69,466 บาท มีหนี้สินกับแหล่งเงินทุนทั้งในระบบและนอกระบบหลังเข้าโครงการเฉลี่ย 67,810 บาท เป็นที่น่าสังเกตว่า เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการมีการเปลี่ยนแปลงแหล่งเจ้าหนี้ ซึ่งก่อนเข้าโครงการมีหนี้กับ ร้านค้า นายทุน เงินกู้และบริษัทเงินกู้ หลังจากเข้าร่วมโครงการแล้วเกษตรกรได้มีการเปลี่ยนแปลงแหล่งเจ้าหนี้ เช่น จากร้านค้า นายทุนเงินกู้และบริษัทเงินกู้ มาเป็นแหล่งเงินกู้จากกองทุนหมู่บ้านมากขึ้น

การพัฒนาคุณภาพชีวิตของเกษตรกร พบว่าเกษตรกรมีหนี้สินนอกระบบลดลงและมีรายได้เพิ่มขึ้น มีวินัยทางการเงิน มีการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์และมีสุขภาพดีขึ้น

ข้อเสนอแนะและแนวทางในการปรับปรุงโครงการ

1. โครงการฟื้นฟูอาชีพเกษตรกรหลังพักชำระหนี้กิจกรรมเพิ่มรายได้ ควรสนับสนุนทั้งกิจกรรมพืช และกิจกรรมจากสัตว์
2. ควรมีมาตรการส่งเสริมให้เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการออมเงินให้ได้ตามโครงการ เช่น ส่งเสริมอาชีพแปรรูปสินค้า
3. ควรติดตามดูแลเกษตรกรที่มีหนี้จำนวนมากเนื่องจากมีแนวโน้มที่จะไม่สามารถชำระหนี้ได้

ABSTRACT

TE 148818

Title of Research Paper : An Assessment of the Debt-Memoratorium Project provided for Small Farmers A Case study of : Amphur "Mengrai", "Chiengrai" Province

Author : Mr. Dusit Liamwattana

Degree : Master of Arts (Social Development)

Year : 2003

The purposes of this research are to study: 1) The performance of the debt-memoratorium project. 2) The farmers' opinions regarding the project. 3) The problems and obstacles in the implementation of the project.

The 137 samples of the study were selected by using accidental sampling. Accounting 10 percent from those who enrolled in the project in Amphur Paya Mengrai. The research instrument was a questionnaire. Interviews were made for data collection. Statistical analysis was carried out by using percentages and mean.

Of the total subjects, 94.15 percent were male, 40.15 percent were 40 to 50 years old, 50.36 percent had completed primary schools, 64.26 percent had 4 to 6 family members and 35.77 percent had been debtors of BAAC for 5 to 10 years. Only 35.04 percent of those participating in the debt-memoratorium program had debts ranging from 30,000 to 50,000 baht the join in the project. while 99.27 percent enrolled in the Occupational Development Program after. Of the total subjects, 69.85% had no money for debt repayment, whereas 87.59 percent did not receive training in the "Truth of Life Project". However, 94.44 percent had adopted the guidelines from the program to practice in real life.

Increases and decreases of income gained from the debt-memoratorium program shows that 96.35 percent of the small farmers had an annual increase in earnings of 3,471 bath.

TE 148818

The assessment of the increase/decrease of their expenses resulting from joining the debt-memoratorium program shows that 70.07 percent could decrease their annual expenses by an average of 2,832 baht.

The assessment of the increase/decrease of savings of farmers in the debt-memoratorium program shows that 43.07 percent could save money according to the guidelines of the program and tended to increase their savings. Average savings before entering the program was 1,948 baht while current average savings is 5,375 baht. According to the debt-memoratorium program, the farmers had to save an average of 6,200 baht. However, the amount of savings was below the goal set in the program.

The assessment of the debt of the farmers participating in the debt-memoratorium program indicates that before joining the program farmers had average debt of 69,466 baht to both institutional and non-institutional capital sources and were, on average, 67,810 baht in debt after the program. It is noted that farmers joining the program changed their creditors from shop owners, capitalists, and financial institutions to the capital sources of village funds.

The study of the improvement of the farmers quality of life reveals that non-institutional debt decreased while their income increased. They had monetary discipline, spent their free time wisely and usefully, and were in better health.

Suggestions and guidelines for improving the program

1. Support both crop planting and animal husbandry to increase income according to the Occupational Development Project.
2. Set measurements to encourage the farmers to save money through the promotion of value-added goods.
3. Monitor the farmers with large debts as they may not be able to repay debt.